

Bilag 4 – anbefalinger til videre analyse af udgiftsdrivere og handlemuligheder

Med udgangspunkt i overblikket over udgiftsudviklingen, som er beskrevet i analysen af udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde i Midtjylland (se bilag 3), er det relevant at arbejde videre med en nærmere analyse af udgiftsdrivere og tilhørende handlemuligheder.

Arbejdsgruppen bag analysen af udgiftsudviklingen har drøftet en række forskellige emner og områder, som er relevante at arbejde videre med. For at fokusere arbejdet foreslår arbejdsgruppen, at der i det videre arbejde fokuseres på:

1. De forskellige tilsyns rolle som udgiftsdrivere
2. Progression og effekt
3. Kapacitet

1. De forskellige tilsyns rolle som udgiftsdrivere

Der er stor opmærksomhed på tilsynenes rolle både internt i Midtjylland og nationalt. Ekspertudvalget anbefaler fx en undersøgelse af, om tilsyn medvirker til at øge udgifterne til driften af sociale tilbud, herunder i hvilket omfang socialtilsynet og øvrige tilsyn stiller unødige og udgiftsdrivende krav til administration.¹

Konkret foreslås følgende ift. at undersøge tilsynenes betydning for udgiftsudviklingen

- Det anbefales, at der laves tidsanalyser, hvor der foretages en tidsregistrering af den anvendte tid på dokumentation. Dette både ift. tid forbundet med krav fra tilsynene, men også bredt set tid brugt på dokumentation. Det foreslås, at der udpeges 3 botilbud, hvor der bl.a. kigges på anvendt tid i forbindelse med magtanvendelse og medicin håndtering samt andre relevante emner, herunder kommunernes egne dokumentationskrav.
- Det udgiftsdrivende element skal – ud over analyse af tidsforbrug - også forsøges afdækket via interview af personale.
- Det kunne også undersøges, om tilsyn er udgiftsdrivende qua, at de stiller krav ift. ansættelse af nye målgrupper, fx krav fra Styrelsen for Patientsikkerhed om ansættelse af sygeplejersker.
- Et andet spørgsmål er, om det dokumenteres, at det har ført til takststigninger, når tilbud har haft mange tilsynsbesøg?
- En hypotese bag udgiftsstigningerne er, at tilbud bruger ekstra ressourcer for at mindske risikoen for evt. kritik fra Socialtilsynet. Kan dette dokumenteres?

---

¹ Anbefaling 6: Eftersyn af tilsyn med tilbud på socialområdet. Ekspertudvalget delrapport 1, side 16.

- Brugen af velfærdsteknologiske løsninger bør indgå i analysearbejdet. Dette både ift. at identificere eksempler på tilfælde, hvor tilsyn har stoppet brugen af velfærdsteknologiske løsninger, fx overvågning af sengeliggende borgere via teknologiske løsninger frem for det dyre alternativ med døgnovervågning af personale. Men analysen kan også komme med forslag til velfærdsteknologiske løsninger, som botilbuddene kan benytte og dermed opnå rationaliseringsgevinster.

Det vurderes, at der er brug for ekstern konsulentbistand til tidsanalysen, herunder til udfærdigelsen af et analyse-design. Dette forudsætter, at KD-Net afsætter midler til formålet. Det anslås, at der er behov for ca. 200.000 kr.

Desuden er det arbejdsgruppens vurdering, at ovenstående viden kan bruges i forbindelse i dialogen med regeringen og relevante ministerier/styrelser, og dermed understøtte KLs arbejde ift. den nationale analyse af tilsynenes rolle som udgiftsdrivere. Det er vigtigt, at det bliver en tilbunds gående og bred analyse, som ikke stopper ved, at kommunerne har sendt eksempler på uhensigtsmæssigheder ift. tilsynspraksis til KL.

2. Progression og effekt

Ved at have et vedvarende fokus på progression og effekt i indsatsen for borgerne på botilbuddene, kan der opnås større livskvalitet for borgerne samt lavere udgifter grundet bedring af borgernes tilstand. Der er derfor med rette et stort fokus på progression og effekt både i det midtjyske samt nationalt. Ekspertudvalgets kommende delrapport 5 skal belyse problemstillinger ift. progression for borgerne.

Konkret foreslås følgende

- Der skal fokus på den økonomiske incitamentsstruktur på botilbudsområdet og lokaliseres gode eksempler på udfordrende incitamentsstrukturer. En potentiel udfordring er fx botilbuddenes manglende incitamenter til at arbejde med progression for den enkelte borger ift. at visitere til et lavere støttebehov, da de herved mister penge. Så hvordan skabes et incitament ift. at arbejde med progression for borgerne?
- De særligt dyre enkeltsager bør inddrages aktivt i bestræbelsen på at få en dybere forståelse af, hvad der driver udgifterne på det specialiserede område. Der findes allerede analyser, som vil kunne trækkes ind i en sådan undersøgelse (fx fra Komponent). Hvad er karakteristika i de konkrete sager, og hvilke handlemuligheder forefindes? Hvor meget skyldes udgiftsstigningerne manglende progression?
- Kan der lokaliseres målgrupper, som koster mange penge, og hvor det er mest relevant at arbejde med progression – fx angst?
- De målgrupper, som botilbuddene har svært ved at håndtere, og hvor løsningen ofte bliver at sætte mere personale på, bør undersøges nærmere. Dette kan skyldes manglede viden, kompetencer og metoder til at håndtere en given målgruppe af borgere, også set i lyset af at målgrupperne på det sociale område ændrer sig over tid. Kan der arbejdes med progression på en anden måde end hidtil?
- Det skal undersøges om Socialtilsynet potentielt set har en kontraproduktiv påvirkning af indsatsen med progression og effekt. Tilsynene har fokus på, at botilbuddene overholder lovgivningen, men hvilke forhindringer kan dette betyde ift. arbejdet med progression for borgerne? Bør tilsynene have mere fokus på progression for borgerne?

3. Kapacitet

Det er vigtigt at den tilgængelige tilbudsvifte i så høj grad som muligt afspejler den faktuelle efterspørgsel på tilbud. Der er i forbindelse med ØA24 aftalt et ekstraordinært løft af kommunernes anlægsinvesteringer målrettet botilbud efter serviceloven, udover det aftalte anlægsniveau, på i alt 1,5 mia. kr. i perioden 2024-2026 med tilhørende lånepulje, som kan anvendes til anlæg af ny kapacitet og større renoveringer.

Konkret foreslås følgende

- Der bør afsøges perspektiver i forbindelse med lånepuljerne ift., at midtjyske kommuner kan gå sammen i regi af rammeaftalesamarbejdet om at koordinere ift. etablering af botilbudskapacitet med henblik på at sikre større faglig og økonomisk bæredygtighed.
- Kapacitetsanalysen på det specialiserede socialområde i Midtjylland (forventes færdig primo 2024), skal inddrages i de strategiske overvejelser ift. udpegning relevante målgrupper, hvor der er den nødvendige "kritiske masse", der er forudsætningen for etableringen af tilbud.
- Der bør i forbindelse med lånepuljerne for 2025 og 2026 (jf. ØA 24) laves en afdækning af, hvor mange af de midtjyske kommuner, der reelt forventer at lave nye tilbud på baggrund af lånepuljerne for 2025 og 2026.
- Det kunne undersøges, om manglende risikovillighed i kommunerne er en af hovedårsagerne til, at der ikke altid er et stort udbud af tilbud til konkrete målgrupper. Dette betyder, at kommunerne ikke tør ikke sige nej, selv om et eksternt tilbud sætter "en stor pakke" op.